

Артюшок К. А.

к. е. н., доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів

Пацюк О. М.

студент магістратури за спеціальністю 073 «Менеджмент»
Міжнародного економіко-гуманітарного
університету ім. акад. С. Дем'янчука
м. Рівне, Україна

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах розвитку ринкових відносин та посилення конкуренції результативність діяльності підприємницьких структур все більшою мірою визначатиметься рівнем інформаційного забезпечення менеджменту. Це в основному стримується недостатнім розвитком облікової та аналітичної функцій менеджменту, недосконалістю аналітичного механізму прийняття і підтримки управлінських рішень [1].

Реформування бухгалтерського обліку і систем аналітичного забезпечення покликане сприяти підвищенню обґрунтованості управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємств та тактики реалізації стратегій. Однак практика реформування показує, що бухгалтерський облік та аналіз не виступають як цілісна система і не спрямовані повною мірою на вимоги менеджменту. Не сформований єдиний аналітичний механізм як система. У теоретичному плані і в реальній практиці він зорієнтований на виконання функцій звітності. Обслуговуюча функція обліку та аналізу користувачів інформації та суб'єктів прийняття рішень недостатньо розвинута.

Розвитку теорії і методології організації обліку і, зокрема управлінського, а також аналітичного забезпечення присвячені наукові праці як вітчизняних, так і зарубіжних вчених: О. С. Бородкіна, М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, Б. І. Валуєва, М. П. Войнаренка, С. М. Вінницького, С. Ф. Голова, О. Д. Гудзинського, В. А. Дерія, В. І. Єфименка, Т. П. Карпової, Г. Г. Кірейцева, М. М. Коцупатрого, М. В. Кужельного, В. Г. Лінника, В. Ф. Палія, М. С. Пушкаря, О. Х. Румах, Б. Райана, П. Т. Саблука, В. К. Савчука, П. В. Смекалова, С. А. Стукова, Дж. Фостера, М. Г. Чумаченка, А. Д. Шеремета та інших вчених [1].

Проте необхідно зазначити, що в більшості наукових праць, як правило, окремо розглядаються методологічні підходи щодо розвитку фінансового і управлінського обліку та аналізу в загальному

концептуальному плані без орієнтації на необхідність врахування вимог менеджменту. Відсутній комплексний підхід до формування аналітичного механізму менеджменту як системи.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлюється необхідністю методологічного обґрунтування, розробки та впровадження в практику менеджменту системи аналітичного забезпечення, орієнтованого на вимоги управління, суб'єктів власності, відповідальності та інших споживачів за інтересами в інформаційних потребах.

У сучасних умовах ринкової економіки відбулись суттєві зміни в організації бухгалтерського обліку, що зумовлено впровадженням міжнародних стандартів його ведення. Однак проведені зміни не сприяли покращенню інформаційного забезпечення управління. Через послаблення діяльності економічних служб рівень економічної роботи на підприємствах різко знизився. Своєчасність і повнота зведеної аналітичної інформації знаходиться на неналежному рівні. Аналітична інтегрована система не сформована згідно з вимогами менеджменту та суб'єктів за певними інтересами.

Існуючі теоретико-методологічні підходи щодо організації аналітичної діяльності зорієнтовані на реалізацію в основному внутрішньо-системних потреб в інформаційному забезпеченні. Аналітична політика не враховує місію підприємства та його цільову виробничо-господарську спрямованість, що значно знижує корисність від діяльності аналітичних служб підприємств. Відсутній комплексний підхід до формування аналітичного механізму як інтегрованої системи, зорієнтованого на вимоги менеджменту загального та функціонального спрямування.

Поняття «аналітичного забезпечення» можна тлумачити як процес підготовки аналітичної інформації, забезпечення її кількості та якості.

Аналітичний механізм забезпечення менеджменту підприємства має бути спрямований на організацію систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства [2].

Функціонування суб'єктів господарювання в умовах жорсткої конкуренції на ринку і необхідність забезпечення належного фінансового стану потребують налагодження системи аналітичного забезпечення управління основними напрямками та аспектами діяльності підприємства й компетентного управління нею. Цьому сприяє розроблення обґрунтованої фінансової політики підприємства, яка базується на плануванні, ресурсному збалансуванні, всебічному аналізі й контролі за її реалізацією.

Результатом формування і реалізації фінансової політики підприємства має бути його стабільний фінансовий стан, здатність розвиватися у перспективі. Одними з головних критеріїв цього виступають платоспроможність і ліквідність підприємства як категорії, що визначають здатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями у поточному і майбутніх періодах. Важлива роль у такому процесі належить аналітичного забезпеченню управлінню ліквідністю підприємства [3].

Підприємства повинні володіти певним обсягом оборотного капіталу, щоб мати змогу у визначений термін і повністю розраховуватися за своїми зобов'язаннями, що визначається ліквідністю їхніх активів.

Відсутність або недосконалість планування ліквідності негативно впливає на фінансову стабільність суб'єктів господарювання в цілому.

Метою оперативного планування руху грошових ресурсів є забезпечення необхідного рівня платоспроможності й постійної фінансової рівноваги в плановому періоді. До завдань, що вирішуються у процесі його здійснення належать:

- визначення умов розрахункової політики з покупцями з урахуванням необхідності задоволення потреб надходження коштів за обсягами і в часі;
- своєчасне визначення термінів і обсягів використання грошових ресурсів залежно від їхньої важливості;
- недопущення неплатоспроможності підприємства;
- недопущення наявності дефіциту покриття необхідних коштів для здійснення ритмічної господарської діяльності.

Врахування резерву ліквідності при формуванні оперативного плану дасть змогу навіть за певних порушень планових термінів надходжень коштів забезпечити здатність підприємства розраховуватися за терміновими зобов'язаннями і сприятиме його постійній фінансовій рівновазі.

Впровадження таких пропозицій щодо удосконалення аналітичного забезпечення політики управління ліквідністю підприємства дасть можливість суб'єктам господарювання в умовах перехідної економіки якісніше здійснювати фінансове управління стосовно забезпечення стабільного і поступального розвитку підприємства, оперативно реагувати на зміни його ринкового середовища, спостерігати за показниками, що впливають на платоспроможність і фінансову рівновагу, визначати заходи щодо забезпечення підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

В сучасних умовах діяльності підприємств особливого значення набуває розробка і реалізація системи аналітичного забезпечення фінансового управління. Це представляється досить складною проблемою з методичної, організаційної і технічної точки зору. Її утворення співпадає

з виробленням єдиної концепції організації і управління всього підприємства, заснованої на ефективному поєднанні різних інтересів окремих підрозділів, а також з необхідністю приймати до уваги велику кількість різноманітних факторів і необхідністю формування рішень на основі глибокого аналізу ситуації та розробки окремих варіантів рішень [4].

У зв'язку з цим виникає потреба в детальному розгляді організаційних і методичних питань розробки і створення системи аналітичного забезпечення управління фінансовими ресурсами. Процес вироблення і прийняття рішення в галузі управління фінансами підприємства може бути поділений на п'ять етапів:

1. Представлення проблеми.
2. Аналіз ситуації.
3. Аналіз інформації.
4. Синтез варіантів проектних рішень.
5. Опрацювання варіантів фінансових рішень.

Вище наведену систему вироблення і прийняття рішення в галузі аналітичного забезпечення фінансового менеджменту ми б пропонували використати у діяльності сучасних підприємств, оскільки вона є більш ефективною, ніж ті методи, які залишились ще з часів командно-адміністративної економіки, і дасть змогу підприємствам ефективно управляти фінансовими ресурсами. А це, в свою чергу, приведе до удосконалення системи аналітичного забезпечення фінансового менеджменту підприємства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Пахомова Т. М. Обліково-аналітичний механізм управління сільськогосподарськими підприємствами : дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / Національний аграрний ун-т. К., 2003. 249 с. URL : <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/240710.html> (дата звернення: 10.02.2020).
2. Правдюк Н. Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління прибутком підприємства. *Облік і фінанси*. 2015. № 4. С. 53–60.
3. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства : наукове видання. Харків: ХНЕУ, 2007. 276 с.
4. Фатенок-Ткачук А. О. Організація обліково-аналітичного забезпечення процесу формування стратегії розвитку підприємства. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. №2. С. 82–88.